Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 24. februára 2022*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Slobodné poskytovanie služieb – Životné poistenie – Zmluvy o životnom poistení spojené s podielovými fondmi nazývané ‚unit-linked' – Smernica 2002/83/ES – Článok 36 – Smernica 2002/92/ES – Článok 12 ods. 3 – Povinnosť poskytnúť informácie pred uzavretím zmluvy – Uvedenie povahy podkladových aktív pre poistné zmluvy spojené s podielovými fondmi ‚unit-linked' – Pôsobnosť – Rozsah – Smernica 2005/29/ES – Článok 7 – Nekalé obchodné praktiky – Klamlivé opomenutie konania"

V spojených veciach C-143/20 a C-213/20,

ktorých predmetom sú návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (Okresný súd Varšava-Wola, Poľsko) rozhodnutiami z 24. marca 2020 a z 2. októbra 2019, doručenými Súdnemu dvoru 24. marca 2020 a 12. mája 2020, ktoré súvisia s konaniami:

A

proti

O (C-143/20),

a

G. W.,

E. S.

proti

A. Towarzystwo Ubezpieczeń Życie S.A. (C-213/20),

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predsedníčka druhej komory A. Prechal, vykonávajúca funkciu predsedu tretej komory, sudcovia J. Passer, F. Biltgen, L. S. Rossi (spravodajkyňa) a N. Wahl,

generálny advokát: M. Bobek,

* Jazyk konania: poľština.

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– G. W. a E. S., v zastúpení A. Lengiewicz, radca prawny,

– A. Towarzystwo Ubezpieczeń Życie S.A., v zastúpení: A. M. Pukszto, radca prawny, a S. Sołtysik, adwokat,

– poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca,

– grécka vláda, v zastúpení: S. Chala, S. Charitaki a S. Papaioannou, splnomocnené zástupkyne,

– talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci F. Meloncelli a A. Collabolletta, avvocati dello Stato,

– Európska komisia, v zastúpení: S. L. Kalėda, N. Ruiz García, T. Scharf, H. Tserepa-Lacombe a B. Sasinowska, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 2. septembra 2021,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článku 36 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/83/ES z 5. novembra 2002 o životnom poistení (Ú. v. EÚ L 345, 2002, s. 1; Mim. vyd. 06/006, s. 3) v spojení s prílohou III časťou A bodmi a.11 a a.12 tejto smernice, článku 7 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („smernica o nekalých obchodných praktikách“) (Ú. v. EÚ L 149, 2005, s. 22), ako aj článku 185 ods. 3 a 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II) (Ú. v. EÚ L 335, 2009, s. 1), zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2013/58/EÚ z 11. decembra 2013 (Ú. v. EÚ L 341, 2013, s. 1) (ďalej len „smernica 2009/138“).

2 Tieto návrhy boli podané v rámci dvoch sporov medzi A a O (C-143/20), ako aj G. W. a E.S. na jednej strane a A. Towarzystwo Ubezpieczeń Życie S.A. (C-213/20) na druhej strane vo veci vrátenia poistného zaplateného na základe zmlúv o skupinovom životnom poistení spojených s podielovými fondmi.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 2002/83

3 Podľa odôvodnení 2, 5, 35, 39, 44, 50 a 52 smernice 2002/83, ktorá bola zrušená a nahradená smernicou 2009/138:

„(2) S cieľom uľahčiť zakladanie a vykonávanie činnosti životného poistenia je rozhodujúce vylúčiť určité odchýlky, ktoré existujú medzi vnútroštátnymi právnymi predpismi pre dohľad. Aby sa dosiahol tento cieľ a súčasne zabezpečila primeraná ochrana poistencov a oprávnených vo všetkých členských štátoch, mali by sa koordinovať ustanovenia týkajúce sa finančných záruk požadovaných od spoločností poskytujúcich životné poistenie.

…

(5) Táto smernica preto predstavuje dôležité opatrenie v spájaní vnútroštátnych trhov do jednotného trhu a toto štádium musí byť doplnené ďalšími nástrojmi spoločenstva s cieľom umožniť všetkým poistencom zvoliť si akéhokoľvek poisťovateľa so sídlom v spoločenstve, ktorý v ňom vykonáva svoju činnosť na základe práva usadiť sa alebo slobody poskytovať služby, pričom sa im zaručuje primeraná ochrana.

…

(35) Je potrebné z hľadiska ochrany poistených životov, aby si každá poisťovňa vypracovala primerané technické opatrenia. …

…

(39) Je potrebné, aby nad rámec a okrem technických rezerv, vrátane matematických opatrení, zabezpečenia dostatočnej čiastky na splnenie svojich predpísaných záväzkov, poisťovne vlastnili dodatočné rezervy, známe ako miera solventnosti… Táto požiadavka je dôležitým prvkom obozretného dohľadu nad ochranou poistených osôb a držiteľmi poistiek. …

…

(44) Platné ustanovenia v členských štátoch týkajúce sa zmluvného práva platného pre činnosti, uvedené v tejto smernici, sa líšia. Harmonizácia zmluvného poisťovacieho práva nie je predchádzajúcou podmienkou na dosiahnutie vnútorného trhu s poistením. Preto príležitosť poskytnutá členským štátom uplatňovať svoje práva na poisťovacie zmluvy, ktoré kryjú záväzky na ich územiach, pravdepodobne poskytne primeranú ochranu pre poistencov. …

…

(50) Je potrebné upraviť opatrenia v prípadoch, keď finančné postavenie spoločnosti sa stane takým, že je pre spoločnosť ťažké plniť jej predpísané záväzky. V špecifických situáciách, keď sú ohrozené práva poistencov, existuje potreba pre príslušné orgány, aby boli splnomocnené zasiahnuť v dostatočnom skorom štádiu…

…

(52) Na vnútornom trhu s poistením spotrebiteľ bude mať širší a variovanejší výber zmlúv. Ak má plne profitovať z tejto rozmanitosti a zo zvýšenej konkurencie, musí mať k dispozícii akékoľvek informácie, ktoré sú potrebné, aby si mohol vybrať zmluvu najlepšie sa hodiacu pre jeho potreby. Táto požiadavka na informácie je o to dôležitejšia, keďže trvanie záväzku môže byť veľmi dlhé. Minimálne opatrenia preto musia byť koordinované, aby spotrebiteľ dostal jasné a presné informácie o základných charakteristikách jemu navrhovaných produktov, ako aj informácie o orgánoch, ktorým možno zasielať akékoľvek sťažnosti poistencov, poistených osôb alebo oprávnených osôb pre zmluvy [zo zmlúv – *neoficiálny preklad*].“

4 Článok 14 smernice 2002/83, nazvaný „Prevod poistného kmeňa“, v odseku 5 stanovoval:

„Prevod povolený v súlade s týmto článkom… [je] automaticky účinn[ý] voči poistníkom, poisteným a akýmkoľvek iným osobám, ktoré majú práva alebo povinnosti vznikajúce z postúpených zmlúv.

…“

5 Článok 35 uvedenej smernice s názvom „Lehota pre odstúpenie“ v odseku 1 stanovoval:

„1. Každý členský štát stanoví, že poistník, ktorý uzatvoril individuálnu zmluvu na životné poistenie, má lehotu od 14 do 30 dní od času, kedy bol informovaný o tom, že zmluva bola uzatvorená, v rámci ktorej môže odstúpiť od zmluvy.

Oznámenie poistníka o odstúpení ho oslobodzuje od akýchkoľvek budúcich povinností vznikajúcich zo zmluvy.

Ostatné právne účinky a podmienky odstúpenia budú stanovené právom rozhodným pre zmluvu podľa článku [32], najmä pokiaľ ide o podrobnosti o informovaní poistenca, že zmluva bola uzavretá.“

6 Článok 36 uvedenej smernice, nazvaný „Informácie pre poistníkov“, stanovoval:

„1. Pred uzavretím poistnej zmluvy sa poistníkovi oznámia aspoň informácie uvedené v prílohe III bod [časti – *neoficiálny preklad*] A.

…

3. Členský štát záväzku môže požadovať od poisťovní, aby poskytovali informácie okrem tých, ktoré sú uvedené v prílohe III, len ak to je potrebné na správne pochopenie základných prvkov záväzku poistníkom.

4. Podrobné pravidlá na uplatňovanie tohto článku a prílohy III stanoví členský štát záväzku.“

7 Článok 53 tej istej smernice, nazvaný „Prevod poistného kmeňa“, v odseku 6 stanovoval:

„Prevod povolený v súlade s týmto článkom ‚je‘ automaticky účinný‘ voči poistníkom, poisteným osobám a akýmkoľvek iným osobám, ktoré majú práva alebo povinnosti vyplývajúce z prevedených zmlúv.

…“

8 Príloha III smernice 2002/83, nazvaná „Informácie pre poistníkov“, stanovovala:

„Nasledujúce informácie, ktoré sa musia oznámiť poistencom pred uzatvorením zmluvy (A) alebo počas trvania zmluvy (B), musia byť poskytnuté jasne a presne, písomne, v úradnom jazyku členského štátu záväzku.

…

A. Pred uzatvorením zmluvy

Informácie o poisťovni	Informácie o záväzku
…	… a.11. Pre poistenie vzťahujúce sa na podielové fondy: definovanie podielov [podielových jednotiek – *neoficiálny preklad*], s ktorými sú plnenia spojené a.12. Uvedenie povahy základných aktív pre poistky [podkladových aktív pre poistné zmluvy – *neoficiálny preklad*] spojené s podielmi [podielovými fondmi – *neoficiálny preklad*] …“

Smernica 2002/92/ES

9 Odôvodnenia 9 a 11 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/92/ES z 9. decembra 2002 o sprostredkovaní poistenia (Ú. v. ES L 9, 2003, s. 3; Mim. vyd. 06/004, s. 330), ktorá bola zrušená a nahradená s účinnosťou od 23. februára 2018 smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/97 z 20. januára 2016 o distribúcii poistenia (Ú. v. EÚ L 26, 2016, s. 19), stanovovali:

„(9) rôzne kategórie osôb alebo inštitúcií, ako sú agenti, makléri a prevádzkovatelia ‚bancassurance‘, môžu distribuovať poistné produkty. Rovnosť zaobchádzania medzi prevádzkovateľmi a ochrana spotrebiteľa si vyžadujú, aby sa na všetky tieto osoby alebo inštitúcie vzťahovala táto smernica;

…

(11) táto smernica sa má uplatňovať na osoby, ktorých činnosť spočíva v poskytovaní služieb sprostredkovania poistenia tretím stranám za odmenu, ktorá môže byť finančná alebo mať nejakú inú formu dohodnutej ekonomickej výhody viazanej na výkon;“

10 Článok 1 tejto smernice znel takto:

„1. Táto smernica stanovuje pravidlá pre začatie a vykonávanie činností sprostredkovania poistenia a zaistenia fyzickými a právnickými osobami, ktoré sú usadené v niektorom členskom štáte, alebo ktoré sa tam chcú usadiť.

2. Táto smernica sa nevzťahuje na osoby, ktoré poskytujú sprostredkovateľské služby na poistné zmluvy, ak sú splnené všetky nasledujúce podmienky:

…

b) poistná zmluva nie je zmluvou o životnom poistení;

…“

11 Článok 2 uvedenej smernice, nazvaný „Definície“, stanovoval:

„Na účely tejto smernice:

…

3. ‚sprostredkovaním poistenia‘ sú činnosti spočívajúce v ponúkaní, navrhovaní alebo vykonávaní iných prípravných prác vedúcich k uzavretiu zmlúv o poistení alebo v uzatváraní takýchto zmlúv alebo v spolupôsobení pri správe a plnení takýchto zmlúv, najmä v prípade poistnej udalosti.

…

5. ‚sprostredkovateľom poistenia‘ je každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá za odmenu začína vykonávať alebo vykonáva činnosť sprostredkovania poistenia;

…“

12 Článok 12 tej istej smernice, nazvaný „Informácie poskytované sprostredkovateľom poistenia“, v odseku 3 stanovoval:

„Pred uzatvorením konkrétnej zmluvy uvedie sprostredkovateľ poistenia, najmä na základe informácií poskytnutých zákazníkom, aspoň požiadavky a potreby tohto zákazníka, ako aj základné dôvody všetkých rád poskytnutých zákazníkovi o danom poistnom produkte. Tieto podrobnosti budú upravené v súlade so zložitosťou navrhovanej poistnej zmluvy.“

13 Článok 13 smernice 2002/92, nazvaný „Podmienky týkajúce sa informácií“, v odseku 1 uvádzal:

„Všetky informácie, ktoré majú byť poskytnuté zákazníkom v súlade s článkom 12, budú oznámené:

…

b) jasným a presným spôsobom, zrozumiteľným pre zákazníka;

…“

Smernica 2004/39/ES

14 Podľa odôvodnenia 10 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/39/ES z 21. apríla 2004 o trhoch s finančnými nástrojmi, o zmene a doplnení smerníc Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení smernice Rady 93/22/EHS (Ú. v. EÚ L 145, 2004, s. 1; Mim. vyd. 06/007, s. 263):

„Mali by sa vylúčiť poisťovne, ktorých činnosti podliehajú príslušnému dohľadu orgánmi dohľadu nad obozretným podnikaním a na ktoré sa vzťahuje [smernica 2002/83].“

15 Článok 2 tejto smernice, nazvaný „Výnimky“, v odseku 1 stanovoval:

„Táto smernica sa nevzťahuje na:

a) poisťovne v zmysle článku 1 smernice [2002/83];

…

c) osoby poskytujúce investičnú službu, ak je táto služba poskytovaná príležitostným spôsobom v rámci profesijnej činnosti a ak je táto činnosť regulovaná právnymi predpismi alebo správnymi ustanoveniami alebo etickým kódexom povolania, ktoré nevylučujú poskytovanie tejto služby;

…“

16 Článok 19 smernice 2004/39 s názvom „Pravidlá výkonu činnosti pri poskytovaní investičných služieb klientom“ v odseku 3 stanovoval:

„Klientom alebo potenciálnym klientom sa musia poskytnúť potrebné informácie v zrozumiteľnej forme o:

– investičnej spoločnosti a jej službách,

– finančných nástrojoch a navrhovaných investičných stratégiách; to by malo zahŕňať príslušné poučenia a upozornenia v súvislosti s rizikami spojenými s investíciami v týchto nástrojoch alebo vzhľadom na konkrétne investičné stratégie,

– mieste výkonu a

– nákladoch a pridružených poplatkoch

tak, aby mohli správne porozumieť charakteru a rizikám investičnej služby a konkrétnemu druhu ponúkaného finančného nástroja a následne informovane prijať investičné rozhodnutia. Tieto informácie sa môžu poskytovať v štandardizovanej forme.“

Smernica 2005/29

17 Odôvodnenie 10 smernice 2005/29 znie takto:

„… Táto smernica sa teda primerane uplatní iba vtedy, ak neexistujú iné osobitné predpisy práva Spoločenstva upravujúce osobitné aspekty nekalých obchodných praktík, akými sú napríklad požiadavky na informácie a pravidlá o spôsobe poskytovania informácií spotrebiteľovi. Poskytuje ochranu spotrebiteľom tam, kde neexistujú osobitné predpisy pre určité odvetvie na úrovni Spoločenstva, a zakazuje obchodníkom vytvárať klamlivú predstavu o povahe produktov. To je obzvlášť dôležité pri zložitých produktoch s vysokou mierou rizika pre spotrebiteľov, ako napríklad niektoré produkty finančných služieb. …“

18 Podľa článku 2 tejto smernice, nazvaného „Vymedzenie pojmov“:

„Na účely tejto smernice:

…

b) ‚obchodník‘ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá v rámci obchodných praktík, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, koná na účely spadajúce do rámca jej obchodnej, podnikateľskej, remeselnej alebo profesijnej činnosti, a ktokoľvek, kto koná v mene alebo v zastúpení obchodníka;

c) ‚produkt‘ je akýkoľvek tovar alebo služba vrátane nehnuteľností, práva a záväzku;

d) ‚obchodné praktiky podnikateľov voči spotrebiteľom‘ (ďalej tiež ‚obchodné praktiky‘): sú akékoľvek konanie, opomenutie, spôsob správania alebo vyjadrenie, obchodná komunikácia vrátane reklamy a marketingu obchodníka, priamo spojené s podporou, predajom alebo dodávkou produktu spotrebiteľom;

…“

19 Článok 3 uvedenej smernice, nazvaný „Rozsah pôsobnosti“, stanovuje:

„1. Táto smernica sa uplatňuje na nekalé obchodné praktiky podnikateľov voči spotrebiteľom tak, ako sú ustanovené v článku 5, pred, počas a po uskutočnení obchodnej transakcie vo vzťahu k produktu.

…

4. V prípadoch rozporu medzi ustanoveniami tejto smernice a inými právnymi predpismi Spoločenstva upravujúcimi osobitné aspekty nekalých obchodných praktík majú prednosť a na tieto osobitné aspekty sa použijú iné právne predpisy Spoločenstva.“

20 Článok 5 tej istej smernice, nazvaný „Zákaz nekalých obchodných praktík“, stanovuje:

„1. Nekalé obchodné praktiky sú zakázané.

…

4. Za nekalé obchodné praktiky sa považujú najmä tie, ktoré:

a) sú klamlivé v zmysle článkov 6 a 7,

alebo

b) sú agresívne v zmysle článkov 8 a 9.

…“

21 Článok 7 smernice 2005/29, nazvaný „Klamlivé opomenutia konania“, stanovuje:

„1. Obchodná praktika sa považuje za klamlivú, ak v skutkovej súvislosti, berúc do úvahy všetky jej črty, okolnosti a obmedzenia komunikačného prostriedku, opomenie podstatnú informáciu, ktorú priemerný spotrebiteľ potrebuje v závislosti od kontextu na to, aby urobil kvalifikované rozhodnutie o obchodnej transakcii, a tým zapríčiňuje alebo môže zapríčiniť, že priemerný spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil.

2. Za klamlivé opomenutie sa taktiež považuje, ak obchodník skrýva alebo poskytuje nejasným, nezrozumiteľným, viacvýznamovým alebo nevhodným spôsobom podstatné informácie uvedené v odseku 1, vzhľadom na okolnosti popísané v uvedenom odseku, alebo neoznámi obchodný účel obchodnej praktiky, ak už nie je zrejmý z kontextu, a tam, kde v jednom alebo druhom prípade toto spôsobí alebo je pravdepodobné, že spôsobí, že priemerný spotrebiteľ prijme rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neprijal.

…

5. Požiadavky na informácie zavedené právom Spoločenstva vo vzťahu k obchodnej komunikácii vrátane reklamy alebo marketingu, ktorých demonštratívny výpočet je uvedený v prílohe II, sa považujú za podstatné.“

22 Podľa prílohy II tejto smernice sa medzi informáciami, ktoré sa považujú za podstatné v zmysle článku 7 tejto smernice, nachádzajú informácie uvedené v článku 36 smernice 2002/83, ako aj v článkoch 12 a 13 smernice 2002/92.

Smernica 2009/138

23 Článok 309 smernice 2009/138, nazvaný „Transpozícia“, v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s [článkom 185] do 31. marca 2015.

Zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia uvedené v prvom pododseku sa uplatňujú od 1. januára 2016.

…“

24 Podľa článku 310 tejto smernice s názvom „Zrušujúce ustanovenia“ sa smernica 2002/83 zrušuje s účinnosťou od 1. januára 2016.

Smernica 2014/65

25 Článok 93 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ z 15. mája 2014 o trhoch s finančnými nástrojmi, ktorou sa mení smernica 2002/92/ES a smernica 2011/61/EÚ (Ú. v. EÚ L 173, 2014, s. 349), zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1034 z 23. júna 2016 (Ú. v. EÚ L 175, 2016, s. 8) (ďalej len „smernica 2014/65“) nazvaný „Transpozícia“ v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty prijmú a uverejnia do 3. júla 2017 zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou. Komisii bezodkladne oznámia znenie týchto ustanovení.

Členské štáty uplatňujú tieto opatrenia od 3. januára 2018…“

26 Článok 94 smernice 2014/65, nazvaný „Zrušenie“, stanovuje, že smernica 2004/39 sa s účinnosťou od 3. januára 2018 zrušuje.

Poľské právo

Občiansky zákonník

27 Článok 58 ods. 1 Kodeks cywilny (Občiansky zákonník) v znení uplatniteľnom na spory vo veci samej (ďalej len „Občiansky zákonník“) stanovuje:

„Právny úkon, ktorý je v rozpore so zákonom alebo vedie k obchádzaniu zákona, je neplatný, pokiaľ relevantné ustanovenie nestanovuje inak, najmä ak stanovuje, že neplatné ustanovenia právneho úkonu sa nahrádzajú príslušnými ustanoveniami zákona.“

28 Článok 808 ods. 1 Občianskeho zákonníka stanovuje:

„Poistník môže uzavrieť poistnú zmluvu v prospech inej osoby. Poistený nemusí byť v zmluve uvedený, pokiaľ si to nevyžaduje určenie predmetu poistenia.“

Zákon o poisťovacej činnosti

29 Článok 13 ustawa o działalności ubezpieczeniowej (zákon o poisťovacej činnosti) z 22. mája 2003 (Dz. U. č. 124, položka 1151) v znení uplatniteľnom na spory vo veci samej (Dz. U. z roku 2010, č. 11, položka 66) (ďalej len „zákon o poisťovacej činnosti“) stanovuje:

„Poisťovňa je v prípade životného poistenia spojeného s podielovými fondmi, ktoré sa uvádza v časti I tretej skupine prílohy tohto zákona, povinná v poistnej zmluve konkrétne uviesť alebo spomenúť nasledujúce informácie:

(1) zoznam navrhovaných podielových fondov;

(2) pravidlá pre určenie hodnoty poistného plnenia a odkupnej hodnoty, vrátane pravidiel týkajúcich sa odkupovania podielových jednotiek podielového fondu a lehôt na ich konverziu na hotovosť a výplatu plnenia;

(3) pravidlá určujúce, ako má fond investovať svoje finančné prostriedky, a najmä vlastnosti aktív, ktoré fond tvoria, kritériá, podľa ktorých sa aktíva vyberajú, a zásady ich diverzifikácie a iné obmedzenia investícií;

(4) pravidlá a lehoty oceňovania podielových jednotiek v podielových fondoch;

(5) pravidlá, na základe ktorých sa určuje výška nákladov a akýchkoľvek ďalších poplatkov odpočítaných z poistného alebo podielového fondu;

(6) pravidlá, ktorými sa riadi rozdeľovanie poistného na podielové jednotky podielového fondu, najmä v rozsahu podľa bodov 4 a 5, a dátum konverzie poistného na podielové jednotky fondu.“

30 Podľa prílohy zákona o poisťovacej činnosti patrí do časti I skupiny 3 tohto zákona „životné poistenie spojené s podielovými fondmi“.

Spory vo veciach samých a prejudiciálne otázky

Vec C-143/20

31 O, právnická osoba so sídlom v Poľsku, uzavrela s poisťovňou ako poistník zmluvu o skupinovom životnom poistení spojenú s podielovými fondmi.

32 Účelom zmluvy bolo vyberať a investovať poistné zaplatené poistenými prostredníctvom podielového fondu vytvoreného z tohto poistného. V štatúte tohto fondu bolo spresnené, že uvedené poistné sa konvertuje na jednotky fondu a investuje sa do certifikátov vydaných investičnou spoločnosťou, ktorých hodnota sa vypočítava na základe indexu.

33 Ako protihodnotu sa dotknutá poisťovňa zaviazala vyplatiť poistné plnenie v prípade úmrtia alebo dožitia každej poistenej osoby na konci poistnej doby. Tieto plnenia nemali byť nižšie ako suma investovaného poistného zvýšená o akúkoľvek kladnú zmenu uvedeného indexu. Naopak, v prípade ukončenia poistnej zmluvy pred uplynutím doby jej platnosti sa táto poisťovňa zaviazala, že každému poistenému vyplatí sumu predstavujúcu aktualizovanú hodnotu podielových jednotiek v podielovom fonde, na ktoré bolo premenené jej poistné.

34 Uvedená zmluva nespresňovala pravidlá, ktorými sa riadi oceňovanie podielových jednotiek predmetného fondu, čistých aktív celého tohto fondu a certifikátov, do ktorých boli investované likvidné aktíva fondu, ani spôsob výpočtu hodnoty indexu, na ktorom boli založené výplaty z týchto certifikátov. V štatúte predmetného fondu sa však uvádzalo, že investícia je vystavená úverovému riziku emitenta uvedených certifikátov.

35 Vyhlásením účinným od 8. októbra 2010 sa A ako poistený pripojil k zmluve o skupinovom životnom poistení, ktorú uzavrela O, na obdobie 15 rokov, pričom sa zaviazal zaplatiť prvú platbu poistného, a následne platiť pravidelné mesačné poistné. K pristúpeniu došlo počas stretnutia so zamestnancom spoločnosti O v jednej z kancelárií tejto spoločnosti, počas ktorého tento zamestnanec ponúkol A uzatvorenie zmluvy o životnom poistení spojenej s podielovými fondmi. Predmetný štatút fondu spolu s poistnými podmienkami boli A poskytnuté pri jeho pristúpení k tejto zmluve.

36 Po uplynutí siedmich rokov A vypovedal uvedenú zmluvu vzhľadom na značné straty hodnoty investovaných finančných prostriedkov. Dotknutá poisťovňa mu vyplatila odkupnú hodnotu rovnajúcu sa hodnote jeho podielových jednotiek v podielovom fonde v deň ukončenia poistnej zmluvy, ktorá predstavovala približne jednu tretinu poistného, ktoré zaplatil, po odpočítaní nákladov spojených s likvidáciou.

37 Keďže A sa domnieval, že bol obeťou nekalého predaja a nekalých obchodných praktík, podal na vnútroštátny súd žalobu o zaplatenie. Na podporu svojej žaloby A uviedol najmä to, že O ho uviedla do omylu, pokiaľ ide o povahu investície, do ktorej malo byť investované poistné.

38 V tejto súvislosti vnútroštátny súd zdôrazňuje, že v iných jazykových verziách, ako je poľská jazyková verzia, sa zdá, že informačná povinnosť pred uzavretím zmluvy stanovená v článku 36 ods. 1 smernice 2002/83 v spojení s prílohou III časťou A bodmi a.11 a a.12 tejto prílohy a v článku 185 ods. 3 smernice 2009/138 zrejme vyžaduje poskytnutie informácií o povahe, špecifikácii typu a vlastnostiach podkladových aktív pre zmluvy o životnom poistení spojených s podielovými fondmi.

39 Ak tieto podkladové aktíva tvoria deriváty, tieto ustanovenia ukladajú povinnosť oznámiť rovnaké informácie, ako sú informácie požadované v článku 19 ods. 3 smernice 2004/39 a v článku 24 ods. 4 smernice 2014/65, teda úplné informácie o týchto derivátoch a navrhovaných investičných stratégiách, a najmä informácie o metóde oceňovania uvedených podkladových aktív a o rizikách spojených s uvedenými aktívami a ich emitentom.

40 Hoci vnútroštátny súd pripúšťa, že tieto smernice sa neuplatňujú na poisťovne, domnieva sa, že vzhľadom na odôvodnenie 10 smernice 2004/39, ako aj odôvodnenie 87 smernice 2014/65 by bolo legitímne uplatňovať osobitnú ochranu prostredníctvom posilnenej informačnej povinnosti na spotrebiteľov, ktorí uzatvárajú zmluvu o životnom poistení spojenú s podielovými fondmi, či už ako poistník alebo ako poistený zmluvy o skupinovom poistení, ak sa im investičné produkty vrátane derivátov predávajú vo forme poistnej zmluvy.

41 Z toho vyplýva, že v prejednávanej veci si dotknutá poisťovňa a poistník O nesplnili v plnom rozsahu informačnú povinnosť, ktorú majú voči poistenému A. Podľa tohto súdu by to okrem iného mohlo predstavovať nekalú obchodnú praktiku v zmysle článkov 5 a 7 smernice 2005/29, keďže odôvodnenie 10 tejto smernice poukazuje na potrebu zabezpečiť obzvlášť zvýšenú ochranu spotrebiteľa na trhu s finančnými produktmi s vysokou mierou rizika.

42 Za týchto podmienok Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (Okresný súd Varšava-Wola, Poľsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Majú sa článok 185 ods. 3 písm. i) smernice [2009/138] a článok 36 ods. 1 smernice [smernice 2002/83] v spojení s jej prílohou III [časťou A bodom a.12] vykladať v tom zmysle, že v prípade zmlúv o životnom poistení spojených s podielovými fondmi, ktorých podkladové aktíva sú deriváty (alebo štruktúrované finančné nástroje, ktorých súčasťou sú deriváty), je poisťovateľ alebo poistník (ktorý ponúka takéto poistenie, distribuuje poistný produkt alebo ‚predáva‘ poistenie) povinný poistenému spotrebiteľovi poskytnúť informácie o povahe, špecifikácii typu a vlastnostiach (anglicky indication of the nature, nemecky Angabe der Art, francúzsky indications sur la nature) podkladového aktíva (derivátu alebo štruktúrovaného

finančného nástroja, ktorého súčasťou je derivát) alebo stačí, ak poskytne len informácie o druhu príslušných podkladových aktív bez poskytnutia informácií o vlastnostiach tohto nástroja?

2. V prípade odpovede na prvú otázku v tom zmysle, že poisťovateľ alebo poistník (ktorý ponúka takéto poistenie, distribuuje poistný produkt alebo ‚predáva' poistenie spojené s podielovými fondmi) je povinný poskytnúť spotrebiteľovi informácie o povahe, špecifikácii typu a vlastnostiach podkladového nástroja (derivátu alebo štruktúrovaného finančného nástroja, ktorého súčasťou je derivát), majú sa článok 185 ods. 3 písm. i) smernice 2009/138 a článok 36 ods. 1 [smernice 2002/83] v spojení s jej prílohou III [časťou A bodom a.12] vykladať v tom zmysle, že informácia poskytnutá poistenému spotrebiteľovi o povahe, špecifikácii typu a vlastnostiach podkladového nástroja (derivátu alebo štruktúrovaného finančného nástroja, ktorého súčasťou je derivát) musí obsahovať rovnaké informácie, aké vyžaduje článok 19 ods. 3 smernice [2004/39] a článok 24 ods. 4 smernice [2014/65], teda úplné informácie o derivátoch a navrhovaných investičných stratégiách, ktoré majú zahŕňať príslušné poučenie a upozornenia v súvislosti s rizikami spojenými s investíciami do týchto nástrojov alebo týkajúcimi sa špecifických investičných stratégií, vrátane informácií o metodike oceňovania podkladového aktíva používanej poisťovateľom alebo kalkulačným agentom počas trvania poistnej ochrany a informácie týkajúce sa rizika spojeného s derivátom a jeho emitentom, vrátane informácií o zmene hodnoty derivátu v čase, o jednotlivých faktoroch ovplyvňujúcich tieto zmeny a miere ich vplyvu na hodnotu?

3. Má sa článok 185 ods. 4 smernice 2009/138 vykladať v tom zmysle, že v prípade zmlúv o životnom poistení spojených s podielovými fondmi, v ktorých je podkladovým aktívom derivát (alebo štruktúrovaný finančný nástroj, ktorého súčasťou je derivát), je poisťovateľ alebo poistník (ktorý ponúka takéto poistenie, distribuuje poistný produkt alebo ‚predáva' poistenie) povinný poskytnúť poistenému spotrebiteľovi rovnaké informácie, ako vyžaduje článok 19 ods. 3 smernice 2004/39 a článok 24 ods. 4 smernice 2014/65, teda úplné informácie o derivátoch a navrhovaných investičných stratégiách, ktoré majú zahŕňať príslušné poučenie a upozornenia v súvislosti s rizikami spojenými s investíciami do týchto nástrojov alebo týkajúcimi sa špecifických investičných stratégií, vrátane informácií o metodike oceňovania podkladového aktíva používanej poisťovateľom alebo kalkulačným agentom počas trvania poistnej ochrany a informácie týkajúce sa rizika spojeného s derivátom a jeho emitentom, vrátane informácií o zmene hodnoty derivátu v čase, o jednotlivých faktoroch ovplyvňujúcich tieto zmeny a miere ich vplyvu na hodnotu?

4. V prípade kladnej odpovede na druhú alebo tretiu otázku (alebo na obe tieto otázky), predstavuje skutočnosť, že poisťovateľ alebo poistník ponúkajúci životné poistenie spojené s podielovými fondmi neposkytne poistenému spotrebiteľovi vyžadované informácie (uvedené v druhej a tretej otázke) pri ponúknutí poistenia spotrebiteľovi, nekalú obchodnú praktiku v zmysle článku 5 smernice [2005/29] a neposkytnutie vyžadovaných informácií predstavuje klamlivú obchodnú praktiku v zmysle článku 7 tejto smernice?

5. V prípade zápornej odpovede na druhú a tretiu otázku, predstavuje skutočnosť, že poisťovateľ alebo poistník (ktorý ponúka takéto poistenie, distribuuje poistný produkt alebo ‚predáva' životné poistenie spojené s podielovými fondmi) neposkytol spotrebiteľovi jasné informácie o tom, že aktíva podielového fondu sú investované do derivátov (alebo štruktúrovaných finančných nástrojov, ktorých súčasťou sú deriváty), nekalú obchodnú praktiku v zmysle článku 5 smernice 2005/29 a neposkytnutie vyžadovaných informácií predstavuje klamlivú obchodnú praktiku v zmysle článku 7 tejto smernice?

6. V prípade zápornej odpovede na druhú a tretiu otázku, predstavuje skutočnosť, že poisťovateľ alebo poistník, ktorý ponúka životné poistenie spojené s podielovými fondmi, neposkytol spotrebiteľovi podrobné informácie o konkrétnych vlastnostiach nástroja, do ktorého sú investované aktíva podielového fondu, vrátane informácií o pravidlách fungovania takéhoto nástroja, ak ide o derivát (alebo o štruktúrovaný finančný nástroj, ktorého súčasťou je derivát), nekalú obchodnú praktiku v zmysle článku 5 smernice 2005/29 a neposkytnutie vyžadovaných informácií predstavuje klamlivú obchodnú praktiku v zmysle článku 7 tejto smernice?“

Vec C-213/20

43 Dňa 29. júla 2011 A, spoločnosť pôsobiaca v bankovom sektore, uzavrela ako poistník zmluvu o skupinovom životnom poistení spojenom s podielovými fondmi s poisťovňou A. Towarzystwo Ubezpieczeń Życie.

44 Predmetom tejto zmluvy bolo vyberať poistné zaplatené poistenými a investovať ho do podielového fondu. Štatút tohto fondu, ktorý je štandardnou zmluvnou doložkou v poistnej zmluve, stanovoval, že toto poistné, znížené o mesačný administratívny poplatok účtovaný poisťovňou, sa má použiť na nákup podielových jednotiek uvedeného fondu, pričom každá z nich má počiatočnú jednotkovú hodnotu. Sumy investované do toho istého fondu boli potom v plnej výške investované do štruktúrovaných dlhopisov, ktorých výplata sa odvíjala od indexu stanoveného ich emitentom.

45 Tento štatút opisoval riziká spojené s investíciou, akými sú riziká spojené so znehodnotením tohto indexu v dôsledku vývoja finančných trhov, ako aj riziko straty časti investovaného poistného v prípade vypovedania poistnej zmluvy pred uplynutím poistnej doby, pričom sa v ňom uvádzalo, že daná poisťovňa nemôže byť za tieto riziká zodpovedná.

46 Samostatnými vyhláseniami z 28. a 30. novembra 2011 G.W. a E.S. ako poistení pristúpili k zmluve o skupinovom životnom poistení uzavretej spoločnosťou A na dobu pätnástich rokov, pričom sa zaviazali zaplatiť prvú platbu poistného, a následne platiť pravidelné mesačné poistné. K tomuto pristúpeniu došlo v priestoroch tejto spoločnosti na jedinom stretnutí so zamestnancami tejto spoločnosti, ktorí mali titul „klientsky poradca“ a ktorí im produkt predstavili ako investíciu vo forme systematického sporenia. Na tomto stretnutí G.W. a E.S. dostali ponuku na pristúpenie a štandardné zmluvné ustanovenia zmluvy o skupinovom životnom poistení, t. j. všeobecné poistné podmienky a štatút fondu, a predložili svoje vyhlásenia o pristúpení. Uvedená spoločnosť dostala za svoju činnosť od príslušnej poisťovne províziu.

47 Pri pristúpení k zmluve o skupinovom životnom poistení podpísali G. W. a E. S. písomný dokument, z ktorého vyplývalo, že po prvé, počas trvania poistenia môže hodnota podielových jednotiek príslušného podielového fondu výrazne kolísať v závislosti od ocenenia finančných nástrojov, do ktorých tento fond investoval. Na druhej strane riziko vyplývajúce z možnosti zlyhania emitenta týchto finančných nástrojov bolo vlastné produktu, ktorý ako nebanková investícia nezaručoval poistenému návratnosť investície. Dokumentácia týkajúca sa podmienok nákupu týchto finančných nástrojov vrátane špecifických investičných rizikových faktorov s nimi spojených však nebola G.W. a E.S. poskytnutá.

48 Po uplynutí ôsmich rokov, počas ktorých hodnota podielových jednotiek predmetného podielového fondu postupne klesala, G.W. vypovedal zmluvu s účinnosťou od 23. januára 2019. Predmetná poisťovňa mu vyplatila odkupnú hodnotu rovnajúcu sa hodnote jeho podielových

jednotiek v podielovom fonde, ktorá predstavovala približne dve tretiny poistného, ktoré zaplatil, po odpočítaní nákladov spojených s likvidáciou. Naopak E.S. ku dňu podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-213/20 svoju zmluvu nevypovedal.

49 G.W. a E.S. podali proti poisťovni A. Towarzystwo Ubezpieczeń Życie žalobu na vnútroštátny súd, ktorou sa domáhali vrátenia zaplateného poistného, pričom tvrdili, že tým, že táto poisťovňa si nesplnila svoju informačnú povinnosť týkajúcu sa povahy podkladových aktív predmetnej poistnej zmluvy a všetkých rizík s ňou spojených, sú táto zmluva a ich individuálne vyhlásenia o pristúpení k tejto zmluve neplatné.

50 V tejto súvislosti vnútroštátny súd v prvom rade uvádza, že poistený, ktorý formálne nie je stranou zmluvy o skupinovom životnom poistení v prospech inej osoby v zmysle článku 808 ods. 1 Občianskeho zákonníka uzavretej medzi poisťovňou a poistníkom, avšak pristúpil k tejto zmluve, preberá povinnosť poistníka platiť poistné a nesie skutočnú ekonomickú záťaž investície a s tým súvisiace riziko. Vzniká teda otázka, či článok 36 ods. 1 smernice 2002/83 vyžaduje, aby informácie uvedené v prílohe III časti A bodoch a.11 a a.12 tejto smernice boli poskytnuté tomuto poistenému.

51 V druhom rade sa vnútroštátny súd pýta na rozsah pojmu „uvedenie povahy podkladových aktív“ v zmysle tohto posledného uvedeného ustanovenia. V tejto súvislosti tento súd zdôrazňuje požiadavku zachovania vyváženého vzťahu medzi rozsahom poskytnutých informácií a ich stupňom zložitosti, pričom uvádza, že právny vzťah medzi poisťovňou a poisteným, ktorý znáša investičné riziko, by mohol odôvodniť požiadavku, aby poistený dostal všetky informácie o povahe finančných produktov a o rizikách, ktoré sú s nimi spojené, a v tejto súvislosti, aby mu poisťovňa poskytla všetky informácie týkajúce sa týchto produktov, ktoré získala od ich emitenta.

52 Otázka, ktorú si vnútroštátny súd kladie v treťom rade, sa týka okamihu, kedy musí byť splnená informačná povinnosť pred uzavretím zmluvy, a najmä výkladu pojmu pred uzavretím poistnej zmluvy v zmysle článku 36 ods. 1 smernice 2002/83. Tento súd uvádza, že ustanovenie poľského práva, ktorým sa tento článok preberá, konkrétne článok 13 ods. 4 zákona o poisťovacej činnosti, vyžaduje len to, aby boli v štandardnej poistnej zmluve uvedené informácie o právnom vzťahu vrátane charakteristiky aktív podielového fondu. V tomto kontexte sa teda pýta, či na to, aby nebola povinnosť informovania zbavená svojho potrebného účinku, nie je potrebné vyžadovať, aby bola fáza poskytnutia informácií poistenému jasne oddelená od fázy uzatvorenia zmluvy.

53 V štvrtom rade vnútroštátny súd uvádza, že v poľskom práve sa informačné prvky právneho vzťahu vo všeobecnosti nepovažujú za súčasť jeho hlavného predmetu, keďže priamo neurčujú práva a povinnosti strán. Vzhľadom na rozsah a význam informácií vymenovaných v prílohe III smernice 2002/83 sa však pýta, či článok 36 ods. 1 tejto smernice v spojení s jej odôvodnením 52 možno vykladať v tom zmysle, že informačná povinnosť, ktorú stanovuje, je podstatnou súčasťou poistnej zmluvy, prípadne právneho vzťahu, ku ktorému poistený pristupuje.

54 Okrem toho vnútroštátny súd poznamenáva, že vnútroštátne právo neposkytuje právny základ umožňujúci konštatovať neplatnosť tohto právneho vzťahu z dôvodu prípadného konštatovania porušenia tejto informačnej povinnosti. Po prvé článok 58 ods. 1 Občianskeho zákonníka týkajúci sa neplatnosti právnych úkonov sa totiž vo všeobecnosti vykladá tak, že odkazuje len na nezlučiteľnosť obsahu alebo predmetu právneho aktu so zákonom, po druhé vnútroštátne právo neobsahuje na tento účel žiadnu osobitnú právnu úpravu a po tretie uplatnenie všeobecných pravidiel týkajúcich sa vád súhlasu podlieha prísnym podmienkam, vrátane dodržania

jednoročnej lehoty a konštatovania, že vada bola podstatná a súvisela s obsahom právneho úkonu. Podľa vnútroštátneho súdu ide teda ešte o to, aby sa určilo, či smernica 2002/83 upravuje právne účinky konštatovania porušenia uvedenej informačnej povinnosti.

55 Za týchto okolností Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (Okresný súd Varšava-Wola) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 36 ods. 1 [smernice 2002/83] v spojení s prílohou III [časťou A bodom a.12] tejto smernice vykladať v tom zmysle, že povinnosť poskytnúť tam uvedené informácie sa vzťahuje aj na poisteného, ak nie je súčasne poistníkom, a ak vystupuje ako osoba, ktorá v postavení spotrebiteľa a ako skutočný investor finančných prostriedkov zaplatených ako poistné, pristúpila k zmluve o skupinovom životnom poistení spojenej s podielovými fondmi uzavretej medzi poisťovňou a podnikom, ktorý je poistníkom?

2. Má sa v prípade kladnej odpovede na prvú otázku článok 36 ods. 1 smernice 2002/83 v spojení s prílohou III [časťou A bodmi a.11 a a.12] tejto smernice vykladať v tom zmysle, že v rámci právneho vzťahu, o aký ide v prvej otázke, povinnosť informovať o povahe kapitálových aktív spojených s podielovým fondom tiež znamená, že spotrebiteľ – poistený musí byť vyčerpávajúcim a zrozumiteľným spôsobom informovaný o všetkých rizikách, ktoré súvisia s investovaním do aktív podielového fondu (ako sú štruktúrované dlhopisy alebo deriváty), ako aj o ich povahe a rozsahu, alebo na účely uvedeného ustanovenia stačí, ak sú spotrebiteľovi – poistenému poskytnuté len základné informácie o hlavných typoch rizika spojeného s investovaním finančných prostriedkov prostredníctvom podielového fondu?

3. Má sa článok 36 ods. 1 smernice 2002/83 v spojení s prílohou III [časťou A bodmi a.11 a a.12] tejto smernice vykladať v tom zmysle, že v rámci právneho vzťahu opísaného v prvej a druhej otázke vyplýva z tohto ustanovenia povinnosť, aby spotrebiteľ, ktorý pristupuje k zmluve o životnom poistení ako poistený, bol informovaný o všetkých investičných rizikách a s nimi súvisiacich podmienkach, o ktorých emitent aktív (štruktúrovaných dlhopisov alebo derivátov) tvoriacich podielový fond informoval poisťovateľa?

4. Má sa v prípade kladnej odpovede na predchádzajúce otázky článok 36 ods. 1 smernice 2002/83 vykladať v tom zmysle, že spotrebiteľ, ktorý ako poistený pristupuje k zmluve o skupinovom životnom poistení spojenej s podielovými fondmi, musí byť informovaný o vlastnostiach kapitálových aktív a o rizikách spojených s investovaním do týchto aktív pred uzavretím zmluvy v rámci samostatného predzmluvného procesu, a teda že toto ustanovenie bráni takému vnútroštátnemu ustanoveniu, [akým je] článok 13 ods. 4 [zákona o poisťovacej činnosti], podľa ktorého stačí, ak sú tieto informácie poskytnuté až v poistnej zmluve a počas jej uzavretia a moment poskytnutia informácií nie je jednoznačne a jasne samostatne vymedzený a oddelený v procese pristúpenia k zmluve?

5. Má sa v prípade kladnej odpovede na prvé tri otázky článok 36 ods. 1 smernice 2002/83 v spojení s prílohou III [časťou A bodmi a.11 a a.12] tejto smernice vykladať tiež v tom zmysle, že riadne splnenie v ňom stanovenej povinnosti poskytnúť informácie treba považovať za podstatnú náležitosť zmluvy o skupinovom životnom poistení spojenej s podielovými fondmi, a že v dôsledku toho zistenie, že táto povinnosť nebola riadne splnená, môže viesť k priznaniu práva poistenému spotrebiteľovi požadovať vrátenie všetkých zaplatených platieb poistného z dôvodu prípadného vyhlásenia zmluvy za neplatnú alebo neúčinnú od samého začiatku alebo tiež z dôvodu prípadného vyhlásenia neplatnosti alebo neúčinnosti individuálneho vyhlásenia o pristúpení k tejto zmluve?“

Konanie na Súdnom dvore

56 Rozhodnutím z 23. marca 2021 boli veci C-143/20 a C-213/20 v súlade s článkom 54 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora spojené na účely ústnej časti konania a vyhlásenia rozsudku.

57 V ten istý deň boli účastníci konania vo veci samej a iné dotknuté osoby uvedené v článku 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie vyzvané, aby na základe článku 61 ods. 1 rokovacieho poriadku odpovedali na určité otázky písomne. Účastníci konania vo veci samej vo veci C-213/20, poľská a talianska vláda, ako aj Komisia predložili svoje odpovede na tieto otázky.

O prejudiciálnych otázkach

58 Pred odpovedaním na otázky položené vnútroštátnym súdom treba na úvod určiť ustanovenia práva Únie uplatniteľné na spory vo veci samej.

59 V tejto súvislosti treba konštatovať, že z návrhov na začatie prejudiciálneho konania na jednej strane vyplýva, že pokiaľ ide o vec C-143/20, žalobca vo veci samej bol poistený od 8. októbra 2010, takže k uzavretiu zmluvy o skupinovom životnom poistení, ku ktorej pristúpil, ako aj k vyhláseniu o pristúpení k tejto zmluve nevyhnutne došlo pred týmto dátumom. Na druhej strane, pokiaľ ide o vec C-213/20, zmluva o skupinovom životnom poistení, o ktorú ide vo veci samej, bola uzavretá 29. júla 2011 a žalobcovia vo veci samej k nej pristúpili vyhláseniami podpísanými 28. novembra a 30. novembra 2011.

60 Podľa článku 309 ods. 1 a článku 310 smernice 2009/138 sa pritom článok 185 tejto smernice, ktorého lehota na prebratie uplynula 31. marca 2015, uplatňuje až od 1. januára 2016, keď bola smernica 2002/83 zrušená. Z toho vyplýva, že na spory vo veci samej sa uplatňujú len ustanovenia smernice 2002/83.

61 V dôsledku toho na jednej strane, keďže podľa ustálenej judikatúry v rámci postupu spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom zavedeného článkom 267 ZFEÚ Súdnemu dvoru prináleží dať vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď, ktorá mu umožní rozhodnúť spor, ktorý prejednáva, a na tieto účely mu prináleží preformulovať otázky, ktoré mu boli predložené (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. októbra 2021, PL Holdings, C-109/20, EU:C:2021:875, bod 34 a citovanú judikatúru), je potrebné chápať položené otázky tak, že sa týkajú výlučne výkladu ustanovení smernice 2002/83, s vylúčením ustanovení smernice 2009/138. Na druhej strane, keďže tretia otázka vo veci C-143/20 sa týka výlučne výkladu článku 185 ods. 4 smernice 2009/138, nie je potrebné na ňu odpovedať.

62 Rovnako keďže druhá otázka v tejto veci sa týka článku 24 ods. 4 smernice 2014/65, ktorý sa v súlade s jej článkom 93 ods. 1 a článkom 94 uplatňuje až od 3. januára 2018, teda od dátumu zrušenia smernice 2004/39, treba túto otázku chápať tak, že sa týka výlučne článku 19 ods. 3 smernice 2004/39.

O prvej otázke vo veci C-213/20

63 Svojou prvou otázkou vo veci C-213/20 sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 36 ods. 1 smernice 2002/83 vykladať v tom zmysle, že informácie, ktoré sú v ňom uvedené, sa musia poskytnúť spotrebiteľovi, ktorý ako poistený pristúpi k zmluve o skupinovom životnom poistení spojenej s podielovými fondmi uzavretej medzi poisťovňou a podnikom, ktorý je poistníkom.

64 Na účely odpovede na túto otázku treba na úvod spresniť, že z návrhov na začatie prejudiciálneho konania a zo spisov, ktorými disponuje Súdny dvor, po prvé vyplýva, že zmluvy, o ktoré ide vo veci samej, sú zmluvami o životnom poistení spojenými s podielovými fondmi (ďalej len „zmluvy unit-linked“). Tieto zmluvy majú otvorenú a kolektívnu povahu v rozsahu, v akom sú uzavreté medzi poisťovňou a podnikom, ktorý je poistníkom s cieľom ponúknuť spotrebiteľom, ktorí ešte nie sú určení v štádiu uzatvárania týchto zmlúv, možnosť pristúpiť k nim po ich uzavretí tým, že podpíšu individuálne a samostatné vyhlásenie o pristúpení.

65 Po druhé týmto vyhlásením sa spotrebiteľ stáva poisteným a zaväzuje sa zaplatiť prvú platbu poistného, a následne platiť pravidelné mesačné poistné poisťovni. Tieto platby poistného sa konvertujú na podiely v podielových fondoch nazývané „podielové jednotky“ a následne investujú do finančných nástrojov, od ktorých závisí hodnota týchto podielov, ktoré predstavujú podkladové aktíva zmlúv unit-linked. Ako protihodnotu za zaplatené poistné sa poisťovňa zaväzuje vyplatiť tomuto spotrebiteľovi poistné plnenie v prípade úmrtia alebo dožitia po uplynutí poistnej doby, alebo v prípade vypovedania poistnej zmluvy pred uplynutím tejto doby vráti tomuto spotrebiteľovi sumu rovnajúcu sa aktualizovanej hodnote podielov v podielovom fonde, na ktoré boli jeho platby poistného konvertované.

66 Po tretie postup pristúpenia ku skupinovým zmluvám unit-linked riadi výlučne podnik, ktorý je poistníkom a ktorý ponúka spotrebiteľom pristúpenie k týmto zmluvám ako formu finančnej investície založenej na poistení a získava prejav vôle v tomto zmysle vo forme vyhlásenia o pristúpení, pričom za svoju činnosť dostáva províziu od poisťovne.

67 Po tomto spresnení treba v prvom rade uviesť, že článok 36 ods. 1 smernice 2002/83, podľa ktorého musia byť pred uzavretím poistnej zmluvy oznámené poistníkovi aspoň informácie uvedené v prílohe III časti A tejto smernice, neobsahuje žiadnu definíciu pojmov „poistná zmluva“ a „poistník“, ani neodkazuje na vnútroštátne právne poriadky, pokiaľ ide o význam, ktorý sa má priznať týmto pojmom.

68 Z požiadaviek jednotného uplatňovania práva Únie, ako aj zo zásady rovnosti teda vyplýva, že uvedené pojmy treba považovať za autonómne pojmy práva Únie, ktoré sa majú na jej území vykladať jednotne, pričom treba zohľadniť nielen znenie tohto ustanovenia, ale aj kontext, do ktorého patrí, a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou (pozri v tomto zmysle rozsudky z 1. marca 2012, González Alonso, C-166/11, EU:C:2012:119, bod 25, ako aj z 31. mája 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag a i., C-542/16, EU:C:2018:369, bod 49).

69 Pokiaľ ide po prvé o pojem „poistník“, treba poznamenať, že ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 79 svojich návrhov, zo štruktúry smernice 2002/83 vyplýva, že aj keď pod pojmom „poistník“ sa vo všeobecnosti rozumie osoba, ktorej je predložená ponuka v právnom vzťahu kvalifikovanom ako „poistná zmluva“, nemusí sa nevyhnutne obmedzovať na osobu, ktorá uzatvára poistnú zmluvu s poisťovňou, pričom poistená osoba je v tejto smernici tiež uznaná za nositeľa práv a povinností vyplývajúcich z takejto zmluvy.

70 Vyplýva to najmä z odôvodnení 2, 35, 39 a 50 uvedenej smernice, ako aj z jej príslušných ustanovení týkajúcich sa technických rezerv a opatrení na finančné ozdravenie, ktoré poukazujú na požiadavku ochrany záujmov poistených a práv, ktoré im vyplývajú z poistnej zmluvy. Ten istý záver možno vyvodiť z ustanovení článku 14 ods. 5 prvého pododseku tej istej smernice, ako aj

článku 53 ods. 6 prvého pododseku tejto smernice v oblasti prevodu poistného kmeňa medzi poisťovňami, z ktorých vyplýva, že na poistené osoby sa vzťahujú tieto ustanovenia rovnako ako na poistníkov, keďže sú nositeľmi práv a povinností vyplývajúcich z poistnej zmluvy.

71 Tento výklad je na jednej strane potvrdený cieľmi, ktoré sleduje smernica 2002/83. Z odôvodnení 2 a 5 tejto smernice totiž vyplýva, že cieľom tejto smernice je zabezpečiť primeranú ochranu poistencov a oprávnených osôb vo všetkých členských štátoch a prispieť k tomu, aby sa umožnilo všetkým poistencom zvoliť si akéhokoľvek poisťovateľa (rozsudok z 2. apríla 2020, kunsthaus muerz, C-20/19, EU:C:2020:273, bod 34).

72 V tejto súvislosti odôvodnenie 52 uvedenej smernice uvádza, že spotrebiteľ musí mať k dispozícii informácie potrebné na to, aby si mohol vybrať zmluvu, ktorá najlepšie zodpovedá jeho potrebám, a preto by sa mali zosúladiť minimálne ustanovenia, aby spotrebiteľ dostal jasné a presné informácie najmä o základných charakteristikách jemu navrhovaných produktov.

73 S cieľom dosiahnuť tento cieľ informovanosti článok 36 smernice 2002/83 v odseku 1 stanovuje, že prinajmenšom informácie uvedené v prílohe III časti A tejto smernice musia byť poistníkovi poskytnuté pred uzavretím poistnej zmluvy (pozri analogicky rozsudky z 5. marca 2002, Axa Royale Belge, C-386/00, EU:C:2002:136, bod 21; z 19. decembra 2013, Endress, C-209/12, EU:C:2013:864, bod 25, a z 29. apríla 2015, Nationale-Nederlanden Levensverzekering Mij, C-51/13, EU:C:2015:286, bod 20).

74 Súdny dvor tak v podstate rozhodol, že akýkoľvek reštriktívny výklad pojmu „poistenec“ v zmysle tohto článku 36 ods. 1 by bol v rozpore s cieľmi sledovanými smernicou 2002/83, pretože by to znamenalo obmedzenie ochrany priznanej poisteným touto smernicou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 2. apríla 2020, kunsthaus muerz, C-20/19, EU:C:2020:273, bod 35).

75 Za týchto podmienok teda zo systematického a teleologického výkladu článku 36 ods. 1 smernice 2002/83 vyplýva, že na účely informačnej povinnosti pred uzavretím zmluvy, ktorú stanovuje, sa pojem „poistník“ vzťahuje na osobu, ktorej je ponuka v právnom vzťahu charakterizujúcom poistnú zmluvu určená a ktorá je tak vyzvaná, aby si vybrala poistný produkt a prevzala práva a povinnosti z neho vyplývajúce, takže tento pojem zahŕňa aj osoby, ktoré svojím vyhlásením určeným podniku, ktorý je poistníkom, pristúpili ku skupinovej poistnej zmluve, a tým získali postavenie poisteného na účely tejto zmluvy.

76 Pokiaľ ide po druhé o pojem „poistná zmluva“ v zmysle toho istého ustanovenia, treba uviesť, že Súdny dvor už rozhodol, že zmluvy unit-linked patria do vecnej pôsobnosti smernice 2002/83 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. marca 2012, González Alonso, C-166/11, EU:C:2012:119, bod 29).

77 Okrem toho z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že poisťovacie transakcie sú všeobecne prijatým spôsobom a podľa ustálenej judikatúry charakterizované skutočnosťou, že poistiteľ sa zaväzuje na základe predchádzajúcej platby poistného poskytnúť poistenému v prípade, že dôjde k pokrytému riziku, plnenie dohodnuté pri uzatvorení zmluvy [rozsudky z 26. marca 2015, Litaksa, C-556/13, EU:C:2015:202, bod 28, ako aj citovaná judikatúra, a z 8. októbra 2020, United Biscuits (Pensions Trustees) a United Biscuits Pension Investments, C-235/19, EU:C:2020:801, bod 30, ako aj citovaná judikatúra]. Takéto transakcie zo svojej podstaty zahŕňajú existenciu zmluvného vzťahu medzi poskytovateľom poisťovacích služieb a osobou, ktorej riziká sú poistením pokryté, t. j. poisteným (rozsudok z 31. mája 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag a i., C-542/16, EU:C:2018:369, bod 50, ako aj citovaná judikatúra).

78 Súdny dvor tak v kontexte smernice 2002/92 rozhodol, že v rozsahu, v akom sa poisťovňa zaviaže poskytnúť poistné plnenie v prípade úmrtia poisteného alebo vzniku inej udalosti ako protihodnotu za platbu poistného týmto poisteným, takýto poistný vzťah spadá pod pojem „poistná zmluva“ uvedený v tejto smernici (pozri v tomto zmysle rozsudok z 31. mája 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag a i., C-542/16, EU:C:2018:369, bod 51).

79 Tento výklad sa teda môže uplatniť aj na pojem „poistná zmluva“ v zmysle článku 36 ods. 1 smernice 2002/83.

80 V prejednávanej veci, ako bolo uvedené v bodoch 64 až 66 tohto rozsudku, spotrebiteľ, ktorý sa rozhodne uzavrieť skupinovú zmluvu unit-linked, tým súhlasí s ponukou poistenia predloženou podnikom, ktorý je poistníkom. Tento spotrebiteľ sa preto zaväzuje platiť poistné poisťovni ako protihodnotu za poskytnutie plnení touto poisťovňou v prípade úmrtia alebo dožitia po uplynutí poistnej doby. Uvedený spotrebiteľ tak preberá typické práva a povinnosti stanovené v uvedenej zmluve a stáva sa stranou poistného vzťahu s touto poisťovňou.

81 Za týchto okolností tento poistný vzťah medzi poisťovňou a poisteným spotrebiteľom ako taký spadá pod pojem „poistná zmluva“ v zmysle článku 36 ods. 1 smernice 2002/83, takže spotrebiteľ, ktorý sa stane jeho účastníkom pristúpením ku skupinovej zmluve unit-linked, spadá pod pojem „poistník“ v zmysle tohto ustanovenia. Skutočnosť, či sa tento spotrebiteľ stane alebo nie formálne zmluvnou stranou uvedenej skupinovej zmluvy uzavretej medzi poisťovňou a podnikom, ktorý je poistníkom, je v tejto súvislosti irelevantná.

82 V dôsledku toho musí uvedený spotrebiteľ pred svojím pristúpením ku skupinovej zmluve unit-linked dostať informácie uvedené v tomto ustanovení, ktoré mu umožnia uskutočniť informované rozhodnutie o poistnom produkte, ktorý najlepšie vyhovuje jeho potrebám.

83 Na účely poskytnutia užitočnej odpovede vnútroštátnemu súdu, ktorá mu umožní vyriešiť spory vo veciach samých, treba ešte v druhom rade určiť subjekt, ktorý musí splniť informačnú povinnosť pred uzavretím zmluvy stanovenú v článku 36 ods. 1 smernice 2002/83 vo vzťahu k takémuto spotrebiteľovi.

84 V tejto súvislosti treba uviesť, že toto ustanovenie výslovne neidentifikuje subjekt, ktorý má uvedenú informačnú povinnosť.

85 Je pravda, že Súdny dvor už vzhľadom na ustanovenie predchádzajúce článku 36 ods. 1 smernice 2002/83, ktoré má rovnaké znenie ako posledné uvedené ustanovenie, rozhodol, že právo Únie ukladá takúto povinnosť informovať poistníka poisťovni (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. decembra 2019, Rust-Hackner a i., C-355/18 až C-357/18 a C-479/18, EU:C:2019:1123, bod 85, ako aj citovanú judikatúru).

86 Treba však tiež zohľadniť osobitosti skupinových zmlúv unit-linked. Konkrétne z úvah uvedených v bodoch 64 a 66 tohto rozsudku na jednej strane vyplýva, že postupy uzatvárania týchto zmlúv a pristúpenia k nim svojou povahou predpokladajú vytvorenie dvoch odlišných poistných vzťahov, pričom prvý z nich vznikol medzi poisťovňou a podnikom, ktorý ako poistník uzavrel takúto zmluvu, a druhý, prípadný a nasledujúci po prvom vzťahu, medzi podnikom, ktorý je poistníkom, a poisteným spotrebiteľom, ktorý vznikol na základe vyhlásenia spotrebiteľa o pristúpení k tejto zmluve.

87 Na druhej strane v rámci postupu pristúpenia tohto spotrebiteľa k uvedenej zmluve podnik, ktorý je poistníkom, koná ako „sprostredkovateľ poistenia“ v zmysle článku 2 bodu 5 smernice 2002/92 v spojení s jej odôvodneniami 9 a 11, a preto podlieha pravidlám stanoveným touto smernicou v súlade s článkom 1 ods. 1 a článkom 1 ods. 2 písm. b) tejto smernice.

88 Tento podnik, ktorý je poistníkom, totiž vykonáva za odplatu činnosť sprostredkovania poistenia v zmysle článku 2 bodu 3 uvedenej smernice, ktorá spočíva v tom, že spotrebiteľom ponúka pristúpenie ku skupinovej zmluve unit-linked a tým uzatvorenie, ako bolo uvedené v bodoch 80 a 81 tohto rozsudku, zmluvy o životnom poistení s poisťovňou, ako aj poskytnutie finančného poradenstva týkajúceho sa investovania kapitálu vytvoreného z poistného zaplateného týmito spotrebiteľmi do podkladových aktív skupinovej zmluvy unit-linked (pozri v tomto zmysle rozsudok z 31. mája 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag a i., C-542/16, EU:C:2018:369, body 47 až 54 a 58).

89 Za týchto podmienok zo znenia smernice 2002/83 v spojení so smernicou 2002/92 vyplýva, že na jednej strane je úlohou poisťovne pred uzavretím skupinovej zmluvy unit-linked poskytnúť aspoň informácie vymenované v prílohe III časti A smernice 2002/83 podniku, ktorý túto zmluvu uzavrel ako poistník, v súlade s článkom 36 ods. 1 tejto smernice.

90 Vzhľadom na povahu takejto zmluvy, ktorá je určená na to, aby bola distribuovaná konečným spotrebiteľom, a na požiadavku, aby títo spotrebitelia dostali tieto informácie pred ich pristúpením k uvedenej zmluve na to, aby si mohli vybrať produkt poistenia, ktorý najlepšie vyhovuje ich potrebám, vyplývajúcu z článku 36 ods. 1 tejto smernice, ako bol vyložený v bode 82 tohto rozsudku, je poisťovňa povinná formulovať uvedené informácie jasným, presným a zrozumiteľným spôsobom pre uvedených spotrebiteľov s cieľom ich neskoršieho poskytnutia v priebehu pristúpenia k tejto istej zmluve.

91 Na druhej strane prináleží podniku, ktorý ako poistník uzavrel skupinovú zmluvu unit-linked a ktorý koná ako sprostredkovateľ poistenia, aby každému spotrebiteľovi, ktorý pristúpi k tejto zmluve, poskytol rovnaké informácie, aké mu poskytla poisťovňa, a to pred týmto pristúpením. Tieto informácie musia byť doplnené o akékoľvek iné spresnenia, ktoré sa ukážu ako nevyhnutné vzhľadom na požiadavky a potreby tohto spotrebiteľa, a to na základe informácií poskytnutých týmto spotrebiteľom. Tieto spresnenia musia byť prispôsobené v závislosti od zložitosti uvedenej zmluvy a formulované pre tohto spotrebiteľa jasným, presným a zrozumiteľným spôsobom v súlade s článkom 12 ods. 3 a článkom 13 ods. 1 písm. b) smernice 2002/92.

92 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku vo veci C-213/20 odpovedať tak, že článok 36 ods. 1 smernice 2002/83 sa má vykladať v tom zmysle, že informácie, ktoré sú v ňom uvedené, sa musia poskytnúť spotrebiteľovi, ktorý ako poistený pristúpi ku skupinovej zmluve unit-linked uzavretej medzi poisťovňou a podnikom, ktorý je poistníkom. Je povinnosťou poisťovne poskytnúť tieto informácie podniku, ktorý je poistníkom, ktorý ich musí poskytnúť spotrebiteľovi pred jeho pristúpením k tejto zmluve, spolu so všetkými ostatnými spresneniami, ktoré sa ukážu byť nevyhnutné vzhľadom na jeho požiadavky a potreby v súlade s týmto ustanovením v spojení s článkom 12 ods. 3 smernice 2002/92.

O prvej a druhej otázke vo veci C-143/20, ako aj o druhej a tretej otázke vo veci C-231/20

93 Svojou prvou a druhou otázkou vo veci C-143/20 a druhou a treťou otázkou vo veci C-213/20, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 36 ods. 1 smernice 2002/83 v spojení s prílohou III časťou A bodom a.12 tejto smernice vykladať v tom

zmysle, že informácie o povahe podkladových aktív, ktoré musia byť poskytnuté spotrebiteľovi pred pristúpením tohto spotrebiteľa ku skupinovej zmluve unit-linked, musia obsahovať informácie o vlastnostiach týchto podkladových aktív, a ak áno, či tieto informácie:

– musia obsahovať úplné informácie o povahe a rozsahu všetkých rizík spojených s investovaním do týchto podkladových aktív a

– musia obsahovať rovnaké informácie, aké poskytol emitent finančných nástrojov, ktoré tvoria tieto podkladové aktíva, poisťovni podľa článku 19 ods. 3 smernice 2004/39.

94 V tejto súvislosti z judikatúry pripomenutej v bode 68 tohto rozsudku vyplýva, že v prípade neexistencie definície a odkazu na vnútroštátne práva v smernici 2002/83 sa pojem „informácie o povahe podkladových aktív pre zmluvy spojené s podielovými fondmi“ v zmysle prílohy III časti A bodu a.12 tejto smernice musí skúmať s prihliadnutím nielen na znenie tejto smernice, ale aj na kontext, do ktorého toto ustanovenie patrí, a cieľ sledovaný uvedenou smernicou.

95 Je pravda, že vzhľadom na znenie uvedeného ustanovenia možno tento pojem chápať tak, že odkazuje len na údaj o druhu finančných nástrojov tvoriacich podkladové aktíva podielového fondu, s ktorým je predmetná poistná zmluva spojená. Zo systematického a teleologického výkladu toho istého ustanovenia však vyplýva, že treba uplatniť extenzívny výklad uvedeného pojmu tak, že sa vzťahuje na vlastnosti týchto aktív.

96 Ako bolo totiž uvedené v bodoch 72 a 73 tohto rozsudku, zo znenia odôvodnenia 52 v spojení s článkom 36 ods. 1 smernice 2002/83 vyplýva, že informačná povinnosť pred uzavretím zmluvy stanovená v tomto ustanovení má za cieľ umožniť spotrebiteľom, ktorí chcú pristúpiť k uzavretiu zmluvy o skupinovom životnom poistení, vybrať si spomedzi rôznych poistných produktov ten, ktorý najlepšie zodpovedá ich potrebám, pričom im zaručuje možnosť disponovať podrobnými, presnými a objektívnymi informáciami, ktoré sú potrebné na tento účel, a najmä jasnými a presnými informáciami o podstatných vlastnostiach uvedených poistných produktov.

97 V prípade zmluvy unit-linked pritom poistný produkt obsahuje investičný prvok (pozri v tomto zmysle rozsudok z 31. mája 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag a i., C-542/16, EU:C:2018:369, bod 57), ktorý je neoddeliteľný od tohto produktu. Tento prvok je totiž vnútorne spätý so samotným rozhodnutím spotrebiteľa pristúpiť k tejto zmluve, keďže, ako bolo uvedené v bode 66 tohto rozsudku, uvedený poistný produkt je prezentovaný a vnímaný týmto spotrebiteľom ako forma investovania založená na poistení, ktorá je odlišná od iných foriem investovania.

98 Okrem toho, ako bolo uvedené v bode 65 tohto rozsudku, uvedený prvok má priamy vplyv na plnenie záväzkov a výkon práv vyplývajúcich z uvedenej zmluvy. Na jednej strane okrem zaplatenia poistného spotrebiteľ, ktorý k nej pristupuje, znáša aj riziká vyplývajúce z investovania tohto poistného do finančných nástrojov. Na druhej strane vývoj tejto investície priamo ovplyvňuje rozsah práv, ktoré tomuto spotrebiteľovi vyplývajú z tej istej zmluvy, a najmä odkupnej hodnoty v prípade ukončenia zmluvy.

99 V tomto kontexte majú vlastnosti finančných nástrojov tvoriacich podkladové aktíva zmluvy unit-linked, a najmä povaha a výnosnosť týchto nástrojov, ako aj riziká, ktoré s nimi súvisia, zásadný význam pri informovanom výbere takéhoto poistného produktu spotrebiteľom. To platí

o to viac vtedy, keď ako v prejednávanej veci sú tieto podkladové aktíva derivátmi alebo štruktúrovanými produktmi, ktorých súčasťou sú deriváty, ktoré predstavujú obzvlášť vysoký stupeň investičného rizika.

100 Na to, aby sa zachoval potrebný účinok povinnosti uvedenej v článku 36 ods. 1 smernice 2002/83, informácie, ktoré musia byť poskytnuté spotrebiteľovi, ktorý má v úmysle pristúpiť k zmluve, musia teda obsahovať informácie o vlastnostiach uvedených podkladových aktív.

101 Zo znenia odôvodnenia 52 v spojení s prílohou III časťou A tejto smernice však vyplýva, že tieto informácie musia byť nielen dostatočne jasné, presné a zrozumiteľné, aby tento spotrebiteľ mohol so znalosťou veci urobiť informovaný výber poistného produktu, ktorý najlepšie zodpovedá jeho potrebám, ale aj objektívne nevyhnutné na uskutočnenie tohto výberu, ako to v podstate uviedol generálny advokát v bode 96 svojich návrhov.

102 Preto treba konštatovať, že pojem „informácie o povahe podkladových aktív“ v zmysle prílohy III časti A bodu a.12 uvedenej smernice sa vzťahuje len na údaje o vlastnostiach týchto podkladových aktív, ktoré sú na tento účel zásadné. Ako uviedol generálny advokát v bodoch 100 a 102 svojich návrhov, tieto informácie musia najmä zahŕňať jasný, presný a zrozumiteľný opis ich ekonomickej a právnej povahy vrátane všeobecných zásad upravujúcich ich výnosnosť.

103 Okrem toho tieto informácie musia obsahovať jasné, presné a zrozumiteľné informácie o štrukturálnych rizikách spojených s uvedenými podkladovými aktívami, a to riziká, ktoré sú vlastné ich povahe a môžu priamo ovplyvniť práva a povinnosti vyplývajúce z poistného vzťahu, akými sú riziká spojené so znehodnotením podielových jednotiek podielového fondu, s ktorým je zmluva spojená, alebo úverové riziko emitenta finančných nástrojov, ktoré tvoria tieto podkladové aktíva.

104 Naopak, uvedené informácie nemusia nevyhnutne obsahovať podrobný a úplný opis povahy a rozsahu všetkých investičných rizík spojených s podkladovými aktívami zmluvy unit-linked, ako sú tie, ktoré vyplývajú z osobitostí jednotlivých finančných nástrojov, ktoré ich tvoria, alebo z technických metód výpočtu hodnoty indexu, na ktorom je založená platba týchto finančných nástrojov.

105 Rovnako údaje o základných vlastnostiach podkladových aktív v zmysle prílohy III časti A bodu a.12 smernice 2002/83 nemusia nevyhnutne zahŕňať rovnaké informácie, ako sú informácie, ktoré je emitent uvedených finančných nástrojov povinný ako poskytovateľ investičných služieb poskytnúť svojim klientom na základe článku 19 ods. 3 smernice 2004/39.

106 Keďže tieto informácie sú podľa tohto ustanovenia špecificky určené na to, aby umožnili príjemcovi investičných služieb pochopiť ich povahu a osobitný druh finančného nástroja, ktorý mu ponúka uvedený emitent, tieto informácie nie sú pre spotrebiteľa nevyhnutné na to, aby si vybral poistný produkt, ktorý najlepšie zodpovedá jeho potrebám v zmysle bodu 101 tohto rozsudku.

107 Okrem toho povinnosť poisťovne a podniku, ktorý ako poistník uzatvára skupinovú zmluvu unit-linked poskytnúť uvedené informácie tomuto spotrebiteľovi pred pristúpením tohto spotrebiteľa k tejto zmluve, by znamenalo zahrnúť do pôsobnosti smernice 2004/39 osoby, ktoré sú z nej na základe úmyselného rozhodnutia normotvorcu Únie, pokiaľ ide o poisťovne aj sprostredkovateľov poistenia, výslovne vylúčené v súlade s článkom 2 ods. 1 písm. a), resp.

článkom 2 ods. 1 písm. c) tejto smernice, ako ich vyložil Súdny dvor vo svojom rozsudku z 31. mája 2018 Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag a i. (C-542/16, EU:C:2018:369, body 61 až 69).

108 Za týchto podmienok treba na prvú a druhú otázku vo veci C-143/20, ako aj na druhú a tretiu otázku vo veci C-213/20 odpovedať tak, že článok 36 ods. 1 smernice 2002/83 v spojení s prílohou III časťou A bodom a.12 tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že informácie o povahe podkladových aktív, ktoré musia byť poskytnuté spotrebiteľovi pred pristúpením tohto spotrebiteľa ku skupinovej zmluve unit-linked, musia zahŕňať informácie o základných vlastnostiach týchto podkladových aktív. Tieto informácie:

– musia obsahovať jasné, presné a zrozumiteľné informácie o ekonomickej a právnej povahe uvedených podkladových aktív, ako aj o štrukturálnych rizikách, ktoré sú s nimi spojené, a

– nemusia nevyhnutne obsahovať úplné informácie o povahe a rozsahu všetkých rizík spojených s investovaním do týchto podkladových aktív, ani rovnaké informácie ako emitent finančných nástrojov, ktoré ich tvoria, poskytol poisťovni podľa článku 19 ods. 3 smernice 2004/39.

O štvrtej otázke vo veci C-213/20

109 Svojou štvrtou otázkou vo veci C-213/20 sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 36 ods. 1 smernice 2002/83 vykladať v tom zmysle, že informácie uvedené v prílohe III časti A bode a.12 tejto smernice musia byť nevyhnutne poskytnuté spotrebiteľovi, ktorý ako poistený pristúpi ku skupinovej zmluve unit-linked v rámci samostatného postupu pred uzatvorením zmluvy, a že teda bráni vnútroštátnemu ustanoveniu, podľa ktorého postačuje, aby tieto informácie boli uvedené v tejto zmluve.

110 S cieľom odpovedať na túto otázku treba po prvé uviesť, že z odôvodnení 44 a 52 smernice 2002/83 vyplýva, že táto smernica nevykonala úplnú harmonizáciu práva v oblasti poistných zmlúv, a najmä že jej cieľom je len koordinácia minimálnych ustanovení v oblasti informácií pred uzavretím zmluvy, v dôsledku čoho je ponechané na členských štátoch, aby zaviedli uplatňovanie svojho práva na poistné zmluvy, ktoré kryjú záväzky na ich územiach.

111 Po druhé článok 36 ods. 1 tejto smernice len stanovuje, že informácie vymenované v prílohe III časti A tejto smernice musia byť poistníkovi poskytnuté „pred uzavretím poistnej zmluvy“, pričom nespresňuje čas, kedy sa má toto poskytnutie uskutočniť, a najmä to, že k tomuto poskytnutiu musí dôjsť v rámci samostatného postupu pred uzavretím poistnej zmluvy.

112 Po tretie článok 36 ods. 4 uvedenej smernice stanovuje, že podrobné pravidlá na uplatňovanie tohto článku a prílohy III tej istej smernice stanoví členský štát záväzku.

113 Z toho na jednej strane vyplýva, že v prípade skupinovej zmluvy unit-linked musia byť informácie uvedené v článku 36 ods. 1 smernice 2002/83 oznámené spotrebiteľovi pred podpisom vyhlásenia o pristúpení k tejto zmluve, ktorým, ako vyplýva z bodov 80 a 81 tohto rozsudku, tento spotrebiteľ vyjadruje svoj súhlas s tým, že bude viazaný uvedenou zmluvou, a stáva sa tak stranou zmluvného vzťahu poisťovne s podnikom, ktorý je poistníkom.

114 Na druhej strane v prípade neexistencie harmonizovaných pravidiel prináleží členským štátom, aby určili spôsoby vykonania predzmluvnej informačnej povinnosti stanovenej v článku 36 ods. 1 tejto smernice. Členské štáty sú pritom povinné dbať na to, aby bol s ohľadom na jej cieľ zabezpečený potrebný účinok uvedenej smernice (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. decembra 2013, Endress, C-209/12, EU:C:2013:864, bod 23 a citovanú judikatúru).

115 V tejto súvislosti treba uviesť, ako to v podstate uviedol generálny advokát v bode 111 svojich návrhov, že zo znenia článku 36 ods. 1 smernice 2002/83 v spojení s jej odôvodnením 52 vyplýva, že odlíšením okamihu poskytnutia informácií vymenovaných v prílohe III časti A tejto smernice od okamihu uzavretia poistnej zmluvy, respektíve pristúpenia k nej, je cieľom uvedenej smernice dopriať spotrebiteľovi istý čas, aby si mohol medzi rôznymi disponibilnými poistnými zmluvami vybrať zmluvu, ktorá najlepšie zodpovedá jeho potrebám, a informovane sa rozhodnúť, či si praje zmluvne sa zaviazať.

116 Aby mohol na tento účel využiť uvedené informácie, musí ich tento spotrebiteľ dostať v primeranom čase pred pristúpením k tejto zmluve, a nie až v štádiu pristúpenia k nej (pozri analogicky rozsudky z 18. decembra 2014, CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, bod 46, a z 25. júna 2020, Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände, C-380/19, EU:C:2020:498, bod 34), pretože inak by bola informačná povinnosť pred uzavretím zmluvy stanovená v článku 36 ods. 1 smernice 2002/83 zbavená svojho potrebného účinku.

117 Je úlohou príslušných vnútroštátnych súdov, aby s prihliadnutím na kontext veci a charakteristiku predmetnej skupinovej zmluvy unit-linked posúdili, či podmienky splnenia tejto povinnosti umožnili spotrebiteľovi uskutočniť informovaný výber poistného produktu, ktorý najlepšie zodpovedá jeho potrebám.

118 Vzhľadom na všetko, čo bolo uvedené vyššie, treba na štvrtú otázku vo veci C-213/20 odpovedať tak, že článok 36 ods. 1 smernice 2002/83 sa má vykladať v tom zmysle, že informácie uvedené v prílohe III časti A bode a.12 prílohy III tejto smernice nemusia byť nevyhnutne poskytnuté spotrebiteľovi, ktorý ako poistený pristupuje ku skupinovej zmluve unit-linked v rámci samostatného postupu pred uzatvorením zmluvy, a že teda nebráni vnútroštátnemu ustanoveniu, podľa ktorého postačuje, aby tieto informácie boli uvedené v tejto zmluve za predpokladu, že sú tomuto spotrebiteľovi poskytnuté pred jeho pristúpením k tejto zmluve v dostatočnom predstihu, aby mohol uskutočniť informovaný výber poistného produktu, ktorý najlepšie zodpovedá jeho potrebám.

O piatej otázke vo veci C-213/20

119 Svojou piatou otázkou vo veci C-213/20 sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 36 ods. 1 smernice 2002/83 vykladať v tom zmysle, že vyžaduje, aby sa dospelo k záveru, že nesprávne splnenie informačnej povinnosti uvedenej v prílohe III časti A bode a.12 tejto smernice vedie k neplatnosti alebo neúčinnosti skupinovej zmluvy unit-linked alebo vyhlásenia o pristúpení k tejto zmluve a priznáva tak spotrebiteľovi, ktorý k tejto zmluve pristúpil, právo na vrátenie zaplatených platieb poistného.

120 V tejto súvislosti treba uviesť, že z tých istých úvah, aké sú uvedené v bodoch 110 až 114 tohto rozsudku, vyplýva, že táto smernica neupravuje právne dôsledky nesplnenia alebo nesprávneho splnenia informačnej povinnosti pred uzavretím zmluvy stanovenej v uvedenom ustanovení,

a preto členským štátom prináleží upraviť tieto aspekty práva poistných zmlúv, pričom musia dbať na to, aby bol s prihliadnutím na cieľ tejto smernice zabezpečený potrebný účinok uvedenej smernice.

121 Tento záver je podporený výkladom, ktorý poskytol Súdny dvor, pokiaľ ide o ostatné ustanovenia, ktoré sa podobne ako článok 36 ods. 1 smernice 2002/83 nachádzajú v hlave III kapitole 4 tejto smernice, nazvanej „Zmluvné právo a poistené podmienky“, a najmä článok 35 ods. 1 a článok 36 ods. 3 tejto smernice.

122 Pokiaľ totiž ide na jednej strane o doplňujúce informácie vo vzťahu k informáciám uvedeným v prílohe III smernice 2002/83, ktorých poskytnutie môže členský štát záväzku vyžadovať v zmysle článku 36 ods. 3 tejto smernice, Súdny dvor usúdil, že účinky, ktoré vnútroštátne právo spája s neposkytnutím týchto informácií, v zásade nemajú vplyv na súlad vnútroštátnych pravidiel s povinnosťou poskytnutia informácií upravenou týmto ustanovením (pozri analogicky rozsudok z 29. apríla 2015, Nationale-Nederlanden Levensverzekering Mij, C-51/13, EU:C:2015:286, bod 36).

123 Na druhej strane, pokiaľ ide o právo poistníka odstúpiť od poistnej zmluvy zakotvené v článku 35 ods. 1 smernice 2002/83, Súdny dvor v podstate rozhodol, že členským štátom prináleží upraviť iné právne účinky odstúpenia od zmluvy, než sú účinky uvedené v tomto ustanovení, pričom musia dbať na to, aby bol zabezpečený potrebný účinok tejto smernice vzhľadom na jej predmet, a že prináleží vnútroštátnym súdom, aby overili, či procesné opatrenia stanovené vnútroštátnym právom nespochybňujú účinnosť práva odstúpiť od zmluvy tým, že odrádzajú poistníka od jeho uplatnenia (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. decembra 2019, Rust-Hackner a i., C-355/18 až C-357/18 a C-479/18, EU:C:2019:1123, body 100, 104 a 117, ako aj uznesenie z 28. mája 2020, WWK Lebensversicherung auf Gegenseitigkeit, C-803/19, neuverejnené, EU:C:2020:413, body 28 a 37).

124 Vzhľadom na uvedené treba ešte dodať, ako bolo uvedené v bode 54 tohto rozsudku, že vnútroštátny súd sa domnieva, že vnútroštátna právna úprava neumožňuje konštatovať neplatnosť poistného právneho vzťahu medzi poisťovňou a poisteným z dôvodu prípadného konštatovania nesprávneho splnenia informačnej povinnosti stanovenej v článku 36 ods. 1 smernice 2002/83 v spojení s prílohou III časťou A bodom a.12 tejto smernice, pretože táto právna úprava neobsahuje žiadnu osobitnú úpravu v tomto smere a uplatnenie všeobecných pravidiel o neplatnosti právnych úkonov a vadách súhlasu je vylúčené prostredníctvom výkladu alebo podlieha prísnym podmienkam.

125 Za týchto okolností preto prináleží tomuto súdu overiť, či právne účinky, ktoré uplatniteľné vnútroštátne právne ustanovenia spájajú s nesprávnym splnením tejto informačnej povinnosti, sú upravené tak, aby zabezpečili účinnosť tejto povinnosti. Vnútroštátny súd je pritom povinný vykladať tieto ustanovenia v čo najväčšej možnej miere s ohľadom na znenie a účel tejto smernice a na tento účel najmä posúdiť, či so zreteľom na zásadný význam, ktorý majú informácie o základných charakteristikách podkladových aktív zmluvy unit-linked, pre informovaný výber poistného produktu spotrebiteľom, ktorý najlepšie zodpovedá jeho potrebám, a následne pre formovanie jeho vôle uzavrieť túto zmluvu, môže nesprávne plnenie tejto informačnej povinnosti viesť k zneplatneniu jeho súhlasu byť viazaný touto zmluvou.

126 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy treba na piatu otázku vo veci C-213/20 odpovedať tak, že článok 36 ods. 1 smernice 2002/83 sa má vykladať v tom zmysle, že nevyžaduje, aby sa dospelo k záveru, že nesprávne splnenie povinnosti poskytnúť informácie uvedené v prílohe III

časti A bode a.12 tejto smernice má za následok neplatnosť alebo neúčinnosť skupinovej zmluvy unit-linked alebo vyhlásenia o pristúpení k tejto zmluve, a teda priznáva spotrebiteľovi, ktorý pristúpil k tejto zmluve, právo na vrátenie zaplateného poistného, pokiaľ procesné prostriedky stanovené vnútroštátnym právom na uplatnenie práva dovolávať sa tejto informačnej povinnosti nie sú také, že by spochybňovali účinnosť tohto práva tým, že by odrádzali tohto spotrebiteľa od jeho uplatnenia.

O štvrtej až šiestej otázke vo veci C-143/20

127 Svojou štvrtou až šiestou otázkou vo veci C-143/20 sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 7 smernice 2005/29 vykladať v tom zmysle, že neposkytnutie informácií uvedených v článku 36 ods. 1 smernice 2002/83 v spojení s jej prílohou III časťou A bodom a.12 spotrebiteľovi, ktorý pristupuje ku skupinovej zmluve unit-linked, predstavuje klamlivé opomenutie v zmysle tohto ustanovenia.

128 S cieľom odpovedať na tieto otázky treba najskôr uviesť, že podľa článku 3 ods. 1 smernice 2005/29 sa táto smernica uplatňuje na nekalé obchodné praktiky podnikateľov voči spotrebiteľom tak, ako sú definované v jej článku 5, pred, počas a po uskutočnení obchodnej transakcie vo vzťahu k produktu.

129 V tejto súvislosti Súdny dvor spresnil, že po prvé pojem „obchodné praktiky“ je definovaný v článku 2 písm. d) tejto smernice prostredníctvom mimoriadne širokej formulácie, takže takto označované praktiky musia byť po prvé obchodnej povahy, to znamená, že musia pochádzať od obchodníkov, a po druhé musia byť priamo spojené s podporou predaja, predajom alebo dodávkou produktov spotrebiteľom (pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. júla 2018, Dyson, C-632/16, EU:C:2018:599, bod 30 a citovanú judikatúru). Po druhé výraz „priamo spojené s predajom produktu“ uvedený v tomto ustanovení sa vzťahuje na akékoľvek opatrenie prijaté najmä v súvislosti s uzavretím zmluvy (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. júla 2017, Gelvora, C-357/16, EU:C:2017:573, bod 21). Na tento účel sa pojem „produkt“ v zmysle článku 2 písm. c) uvedenej smernice vzťahuje na akýkoľvek tovar alebo službu, pričom žiadna oblasť činnosti nie je vylúčená (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. októbra 2013, Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs, C-59/12, EU:C:2013:634, bod 29). Po tretie z článku 2 písm. b) tej istej smernice vyplýva, že pojem „obchodník“ sa vzťahuje na „akúkoľvek fyzickú alebo právnickú osobu“, pokiaľ vykonáva činnosť za odmenu a pokiaľ obchodná prax patrí do rámca činností, ktoré osoba vykonáva ako obchod, podnikanie alebo povolanie (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 4. októbra 2018, Kamenova, C-105/17, EU:C:2018:808, body 30 a 35, ako aj citovanú judikatúru), vrátane prípadu, keď túto prax vykonáva iný podnik konajúci v mene a/alebo na účet tejto osoby (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. októbra 2013, RLvS, C-391/12, EU:C:2013:669, bod 38).

130 V prejednávanej veci na jednej strane z úvah uvedených v bodoch 86 až 91 tohto rozsudku vyplýva, že informácie uvedené v článku 36 ods. 1 smernice 2002/83 musí pred pristúpením spotrebiteľa ku skupinovej zmluve unit-linked poskytnúť poisťovňa a podnik, ktorý je poistníkom, ktorý koná ako sprostredkovateľ poistenia, a toto poskytnutie informácií patrí do rámca činností, ktoré tieto podniky vykonávajú v rámci podnikania. Na druhej strane, ako bolo uvedené v bodoch 80 a 81 tohto rozsudku, toto poskytnutie informácií priamo súvisí s uzavretím poistnej zmluvy uvedeným spotrebiteľom v zmysle smernice 2002/83. Uvedené poskytnutie informácií preto predstavuje „obchodnú praktiku“ v zmysle smernice 2005/29.

131 Ďalej treba pripomenúť, že z článku 7 ods. 1 smernice 2005/29 vyplýva, že obchodná praktika sa považuje za klamlivú a predstavuje nekalú obchodnú praktiku v zmysle článku 5 ods. 4 tejto smernice, ak v jej skutkovom kontexte a so zreteľom na všetky jej črty a okolnosti, ako aj obmedzenia vlastné použitému prostriedku komunikácie sú splnené dve podmienky. Na jednej strane táto praktika musí opomenúť podstatnú informáciu, ktorú priemerný spotrebiteľ potrebuje vzhľadom na kontext na to, aby mohol urobiť informované rozhodnutie o obchodnej transakcii. Na druhej strane uvedená obchodná praktika musí viesť alebo potenciálne viesť k tomu, že priemerný spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil.

132 Okrem toho v súlade s článkom 7 ods. 2 tejto smernice, ak je splnená druhá podmienka uvedená v predchádzajúcom bode, obchodná praktika sa považuje za klamlivé opomenutie, ak obchodník skrýva takúto podstatnú informáciu alebo ju poskytuje nejasným, nezrozumiteľným, viacvýznamovým alebo nevhodným spôsobom.

133 Na jednej strane zo znenia článku 7 ods. 5 smernice 2005/29 v spojení s jej prílohou II vyplýva, že tak informácie uvedené v článku 36 ods. 1 smernice 2002/83, ako aj informácie uvedené v článku 12 ods. 3 smernice 2002/92 predstavujú podstatné informácie v zmysle článku 7 smernice 2005/29.

134 Na druhej strane so zreteľom na zásadný význam poskytovania jasných, presných a zrozumiteľných informácií o základných charakteristikách podstavových aktív skupinovej zmluvy unit-linked na to, aby si spotrebiteľ, ktorý má v úmysle k nej pristúpiť, mohol informovane vybrať poistný produkt, ktorý najlepšie zodpovedá jeho potrebám, ako sa zdôrazňuje v bodoch 96 až 101 tohto rozsudku a vzhľadom na požiadavku uvedenú v odôvodnení 10 tejto smernice poskytnúť ochranu spotrebiteľom v prípade zložitých produktov, ktoré pre nich predstavujú vysokú mieru rizika, ako sú určité produkty spojené s finančnými službami, sa zdá, že neposkytnutie týchto informácií, zatajenie týchto informácií alebo poskytnutie týchto informácií nejasným, nezrozumiteľným, viacvýznamovým alebo nevhodným spôsobom môže viesť spotrebiteľa k prijatiu obchodného rozhodnutia, ktoré by inak neprijal.

135 Za týchto podmienok a s výhradou posúdenia, ktoré v tejto súvislosti prináleží vykonať vnútroštátnemu súdu, sa zdá, že opomenutie poskytnúť informácie uvedené v článku 36 ods. 1 smernice 2002/83 v spojení s prílohou III časťou A bodom a.12 tejto smernice spadá pod pojem „klamlivé opomenutie“ v zmysle článku 7 smernice 2005/29.

136 Napokon treba ešte spresniť, že ustanovenie o vylúčení stanovené v článku 3 ods. 4 tejto smernice sa neuplatňuje na pravidlá v oblasti poskytovania informácií pred uzavretím zmluvy stanovené v článku 36 ods. 1 a v prílohe III časti A smernice 2002/83.

137 Súdny dvor totiž už rozhodol, že taký rozpor, akým je rozpor uvedený v článku 3 ods. 4 smernice 2005/29, existuje iba vtedy, ak ustanovenia iné než ustanovenia tejto smernice, upravujúce osobitné aspekty nekalých obchodných praktík, ukladajú bez akéhokoľvek rozhodovacieho priestoru obchodníkom povinnosti nezlučiteľné s povinnosťami stanovenými smernicou 2005/29 (rozsudok z 13. septembra 2018, Wind Tre a Vodafone Italia, C-54/17 a C-55/17, EU:C:2018:710, bod 61).

138 Ako však uviedol generálny advokát v bode 132 svojich návrhov, keďže smernica 2002/83 neupravuje právne dôsledky nesplnenia alebo nesprávneho splnenia informačnej povinnosti pred uzavretím zmluvy uvedenej v jej článku 36 ods. 1, neexistuje nijaký rozpor medzi ustanoveniami tejto smernice a smernicou 2005/29, takže tieto ustanovenia sa navzájom dopĺňajú (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júla 2015, Abcur, C-544/13 a C-545/13, EU:C:2015:481, body 78 a 82).

139 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na štvrtú až šiestu otázku vo veci C-143/20 odpovedať tak, že článok 7 smernice 2005/29 sa má vykladať v tom zmysle, že opomenutie poskytnúť spotrebiteľovi, ktorý pristúpi ku skupinovej zmluve unit-linked, informácie stanovené v článku 36 ods. 1 smernice 2002/83 v spojení s prílohou III časťou A bodom a.12 tejto smernice môže predstavovať klamlivé opomenutie v zmysle tohto ustanovenia.

O trovách

140 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. **Článok 36 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/83/ES z 5. novembra 2002 o životnom poistení sa má vykladať v tom zmysle, že informácie, ktoré sú v ňom uvedené, sa musia poskytnúť spotrebiteľovi, ktorý ako poistený pristupuje k zmluve o skupinovom životnom poistení spojenej s podielovými fondmi uzavretej medzi poisťovňou a podnikom, ktorý je poistníkom. Je povinnosťou poisťovne poskytnúť tieto informácie podniku, ktorý je poistníkom, ktorý ich musí poskytnúť spotrebiteľovi pred jeho pristúpením k tejto zmluve, spolu so všetkými ostatnými spresneniami, ktoré sa ukážu byť nevyhnutné vzhľadom na jeho požiadavky a potreby v súlade s týmto ustanovením v spojení s článkom 12 ods. 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/92/ES z 9. decembra 2002 o sprostredkovaní poistenia.**

2. **Článok 36 ods. 1 smernice 2002/83 v spojení s prílohou III časťou A bodom a.12 tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že informácie o povahe podkladových aktív, ktoré musia byť poskytnuté spotrebiteľovi pred pristúpením tohto spotrebiteľa k zmluve o skupinovom životnom poistení spojenej s podielovými fondmi, musia zahŕňať informácie o základných vlastnostiach týchto podkladových aktív. Tieto informácie:**

   – **musia obsahovať jasné, presné a zrozumiteľné informácie o ekonomickej a právnej povahe uvedených podkladových aktív, ako aj o štrukturálnych rizikách, ktoré sú s nimi spojené, a**

   – **nemusia nevyhnutne obsahovať úplné informácie o povahe a rozsahu všetkých rizík spojených s investovaním do týchto podkladových aktív, ani rovnaké informácie ako emitent finančných nástrojov, ktoré ich tvoria, poskytol poisťovni podľa článku 19 ods. 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/39/ES z 21. apríla 2004 o trhoch s finančnými nástrojmi, o zmene a doplnení smerníc Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS**

a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení smernice Rady 93/22/EHS.

3. **Článok 36 ods. 1 smernice 2002/83 sa má vykladať v tom zmysle, že informácie uvedené v prílohe III časti A bode a.12 tejto smernice nemusia byť nevyhnutne poskytnuté spotrebiteľovi, ktorý ako poistený pristupuje k zmluve o skupinovom životnom poistení spojenej s podielovými fondmi v rámci samostatného postupu pred uzatvorením zmluvy, a že teda nebráni vnútroštátnemu ustanoveniu, podľa ktorého postačuje, aby tieto informácie boli uvedené v tejto zmluve za predpokladu, že sú tomuto spotrebiteľovi poskytnuté pred jeho pristúpením k tejto zmluve v dostatočnom predstihu, aby mohol uskutočniť informovaný výber poistného produktu, ktorý najlepšie zodpovedá jeho potrebám.**

4. **Článok 36 ods. 1 smernice 2002/83 sa má vykladať v tom zmysle, že nevyžaduje, aby sa dospelo k záveru, že nesprávne splnenie povinnosti poskytnúť informácie uvedené v prílohe III časti A bode a.12 tejto smernice má za následok neplatnosť alebo neúčinnosť zmluvy o skupinovom životnom poistení spojenej s podielovými fondmi alebo vyhlásenia o pristúpení k tejto zmluve, a teda priznáva spotrebiteľovi, ktorý pristúpil k tejto zmluve, právo na vrátenie zaplateného poistného, pokiaľ procesné prostriedky stanovené vnútroštátnym právom na uplatnenie práva dovolávať sa tejto informačnej povinnosti nie sú také, že by spochybňovali účinnosť tohto práva tým, že by odrádzali tohto spotrebiteľa od jeho uplatnenia.**

5. **Článok 7 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („smernica o nekalých obchodných praktikách“), sa má vykladať v tom zmysle, že opomenutie poskytnúť spotrebiteľovi, ktorý pristúpi k zmluve o skupinovom životnom poistení spojenej s podielovými fondmi, informácie stanovené v článku 36 ods. 1 smernice 2002/83 v spojení s prílohou III časťou A bodom a.12 tejto smernice môže predstavovať klamlivé opomenutie v zmysle tohto ustanovenia.**

Podpisy